

ASOCIAȚIA ROMÂNĂ DE PSIHLOGIE TRANSPERSONALĂ

– Președinte Prof. univ. dr. Ion Mânzat –

J

P

T

Jurnalul de Psihologie Transpersonală

Nr.15 / 2011

Ψ

ARPT – București 2011

Editor

Asociația Română de Psihologie Transpersonală

Director

Prof.univ.dr. Ion Mânzat
Președinte ARPT

Redactor

Psihosociolog Drd. Ionel Mohîrță

Consultanți științifici

Prof.univ.dr. Anca Munteanu
Prof.univ.dr. Mariana Caluschi
Prof.univ.dr. Doru Tompea
Prof.univ.dr. Tudora Sima
Lector univ.drd. Maria Tănase Mânzat
Psihosociolog Drd. Ionel Mohîrță

Prof.univ.dr. Charles T.Tart - SUA
Prof.univ.dr. Marc Alain Descamps - Franța
Prof.univ.dr. David Lukoff - SUA
Prof.univ.dr. Wilfried Belschner - Germania
Prof.univ.dr. John Drew - Anglia
Prof.univ.dr. Vladimir Maikov - Rusia

Redacția

Tel. 250.51.91
Tel. 0722285211

ISSN: 1583-3348

Cuprins

EDITORIAL

Izvoare transpersonale ale creației

Prof. Univ. Dr. Mariana Caluschi

(4)

Psihologia Vidului sau a Inconștientului Colectiv

Drd. Ionel Mohîrță

(18)

Elemente de educație transpersonală a părinților

Asist.univ. Drd. Iulian Negulescu

(28)

Reglaje psihice prin creativitate

Psiholog MSc. George Niță

(35)

Editorial

Izvoare transpersonale ale creației

Prof. Univ. Dr. Mariana Caluschi

1. Fluxul personanței ca izvor al fluxului creator

„Suntem născuți să învingem prin creativitate, este unul din principiile școlii Mirabilis – Discovery al studenților formați la Facultatea de Psihologie și Științele Educației a Universității „Petre Andrei” din Iași. Acest principiu izvorăște din modelul didactic Brâncușian de predare – învățare și antrenare dezvoltat de noi în ultimii ani.

Așa cum afirma inegalabilul artist român Constantin Brâncuși (1937) contemplându-și „stâlpul său” „Coloana fără sfârșit”, „de aici de pe pământ pleacă gândirea creatoare și se îndreaptă către lumină, către soare ca un fulger legând cerul cu pământul”.

Viziunea sculptorului C. Brâncuși este o revelație exprimată printr-un simbol arhetipal (axis mundi) ce semnifică și atenționează asupra „darului informațional transgenerațional” cu care fiecare individ se prezintă la naștere. Această viziune o întâlnim și la un alt genial artist, poet și om de știință român Lucian Blaga. În „Trilogia culturii” (1969, p. 29 – 32) Blaga definește și descrie fluxul personanței ca baza fluxului creator cu funcții multiple în descifrarea misterului și în creația artistică.

„Personanța inconștientului e un fenomen statornic, care nu încetează nici o clipă de-a lungul duratei conștiinței. Fenomenul personanței

se manifestă în chipul cel mai accentuat și mai încheșat în procesul creației spirituale, mai ales al celei artistice. Vom arăta în lucrarea de față, anunța poetul, cum în inconștientul nostru subzistă, stăruitoare și inalterabile, anume secrete orizonturi, negrăite accente, și puternice atitudini, de care conștiința se resimte în fiecare moment, dar care izbucnesc luând formă concentrată de gheizer, cu deosebire în creația spirituală. Prin ceea ce e în stare să trădeze sub acest unghi, creația spirituală cere favoarea întregii noastre atenții”.

Această prezentare a fenomenului personanței, reflectă atât gândirea artistului Lucian Blaga cât și a psihologului și omului de știință, ce își propune să dezvăluie originea și rolul fenomenului în unificarea și comunicare inconștient – conștient – supraconștient. Există în inconștient – sublinia Lucian Blaga - o magmă rămasă încă ne ghicită, o magmă de atitudini și de moduri de a reacționa după o logică, alta dar numai puțin tare decât a conștiinței, un ritm interior, consolidat într-un fel de tainic simțământ al destinului, un apetit primar de forme, o efervescentă a închipuirii dătătoare de sens, adică un mănunchi de inițiative de o putere spărgătoare de stavili ca a semințelor și de o exuberanță năvalnică, precum a larvelor sau a vieții embrionare. Toate aceste atitudini, orizonturi, accente, inițiative răzbat în pofida presiunii, ce o exercită conștiința asupra lor, ca de humă, în lumina de deasupra”.

Termenul de personanță vine din limba latină, per-sonare – (răsună), te atenționează că ai răspunsuri, informații și oportunități... numai să le accesezi. Oare termenul vocația nu înseamnă chemare, nu atenționează individul să-și asculte vocile interioare ale talentelor încă nedescoperite?

Unde, cum, ne întrebăm noi? Răspunsul mi se pare firesc – prin accesarea fluxului personanței.

Personanța este o particularitate a inconștientului prin care el răzbește în structurile și undele sale și conținuturile sale până sub bolțile conștiinței. Fluxul personanței are această funcție de a ne trezi. Este o calitate constructivă pentru suflet, sublinia Lucian Blaga. Deoarece fără personanțele inconștientului viața conștientă câștigă în luciditate dar pierde ca plasticitate. Importanța incomensurabilă a fluxului personanței pentru om a fost apreciată atât de creatologi cum este psihologul român Ion Mânzat (2003, p. 69 – 70), psihologul american de origine maghiară Mihaly Csikszentmihalyi (1990), cercetători în domeniu învățării accelerate Win Wenger, Ph. D Richard Poe (2002) cât și de inventatorii înșiși Albert Einstein, V. Belous.

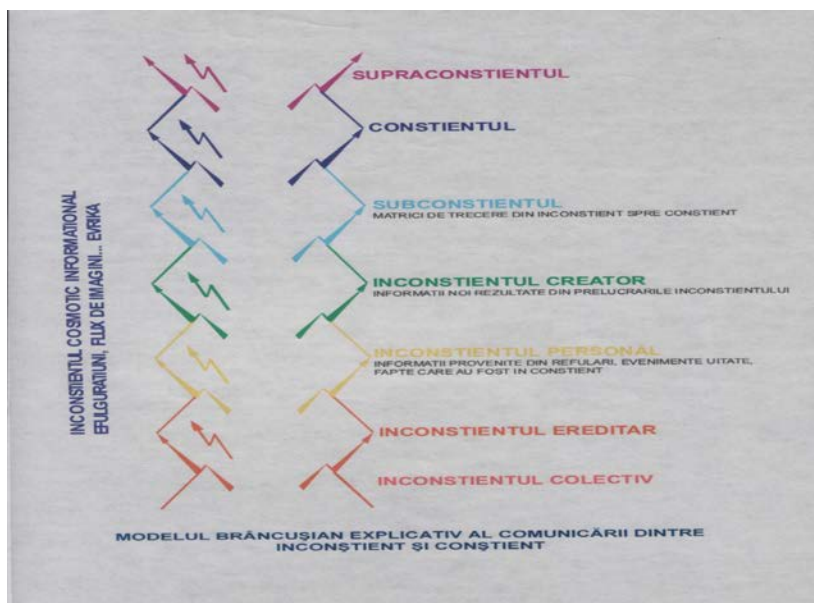
Inventatorul și creatorul Psihologiei Sinergetice, marele om de știință și psiholog român Ion Mânzat (2007, p. 996) apreciind contribuția psihologului și poetului Lucian Blaga la descoperirea inconștientului „partea genială din fiecare muritor” definea personanța ca „iradiația inconștientului în conștiință... o comunicare cu caracter permanent și vital pentru conștiință”.

Albert Einstein (cf. Robert B. Dilts în „Strategiile geniului” 1994, vol. 3) susținea că „în locul formulelor sau cuvintelor matematice el de fapt gândește în imagini vizuale și instincte. Reprezentarea verbală și matematică a gândurilor vine de-abia după ce procesul de gândire creativă a avut loc, tot el aprecia că „invenția nu este produsul gândirii logice, deși produsul final trebuie să aibă structură logică” (cf. Win Wenger, Ph. D Richard Poe, 2002 p. 19 – 20).

Inconștientul nostru trimite prin subconștient spre conștient fluxuri de imagini, percepții subtile, emoții, premoniții, efulgurații vizuale 24 de ore pe zi, informații uneori vitale pe care omul fie nu le conștientizează, nu le „decodifică”, fie nu le ia în serios, le alungă din conștient deoarece pot contraveni gândirii raționale.

Creatorii și inventatorii care trimit la incubație problemele ce îi provoacă pentru a descoperi soluții, găsesc în timp tehnici pentru a accesa și asculta, vizualiza, propriul flux al personanței. Pentru a-și consolida propriul flux creator consider că fluxul informațional individual al personanței este conectat de la naștere la fluxul cosmic supraconștient și poate constitui baza fondului informațional individual ce se structurează de-a lungul vieții.

La nivel individual fluxul personanței, noi l-am conturat ,pe modelul didactic Brâncușian, ca fiind susținut de fluxul vortexurilor energetice ce construiesc corpul energetic psihoinformațional al omului.

(fig. 1)

În creatologie și inventică este cunoscut faptul că în timpul procesului creator, în faza de căutare a soluțiilor „se trimit problemele la incubare”. Mă întreb cui se trimit?. Răspunsul vine imediat – inconștientului. Recunoaștem astfel calitatea de creuzet al inconștientului în care prin metode specifice, informațiile se combină, se structurează, sinergizează și catalizează în final într-o soluție.

Genialul creatolog E. P. Torrance a construit un model de exercițiu pentru „a trece dincolo de Aha”. Unde să treci, ne întrebăm noi? Prin exercițiu E. P. Torrance propune în a învăța să intri pe intri pe fluxul informațional din inconștient, să înveți prin antrenament, în trei etape: intensificarea anticipării, adâncirea expectanțelor, mergi mai departe, să accesezi fluxul personanței subliniem noi. Recunoscând rolul și prezența fluxului în creație Tor Nørretranders (2010 p. 2008 p. 2003), precizează „ideea este că atunci când faci ceva la care ești deosebit de bun, mai ales dacă este ceva creativ, intru într-o stare în care orice altceva este exclus, timpul pare suspendat și procesul de lucru curge într-un flux constant Acestea sunt momente sublime în care nu suntem conștienți de ceea ce facem și o facem pur și simplu Munca de creație este mai bună atunci când este făcută în starea de flux O parte importantă dintr-o astfel de muncă este cum să înveți să ai curajul să te eliberezi și să lași procesul să curgă; poți modifica și selecta mai târziu, dar între timp trebuie să rămână deschis și să accepți ceea ce vine”.

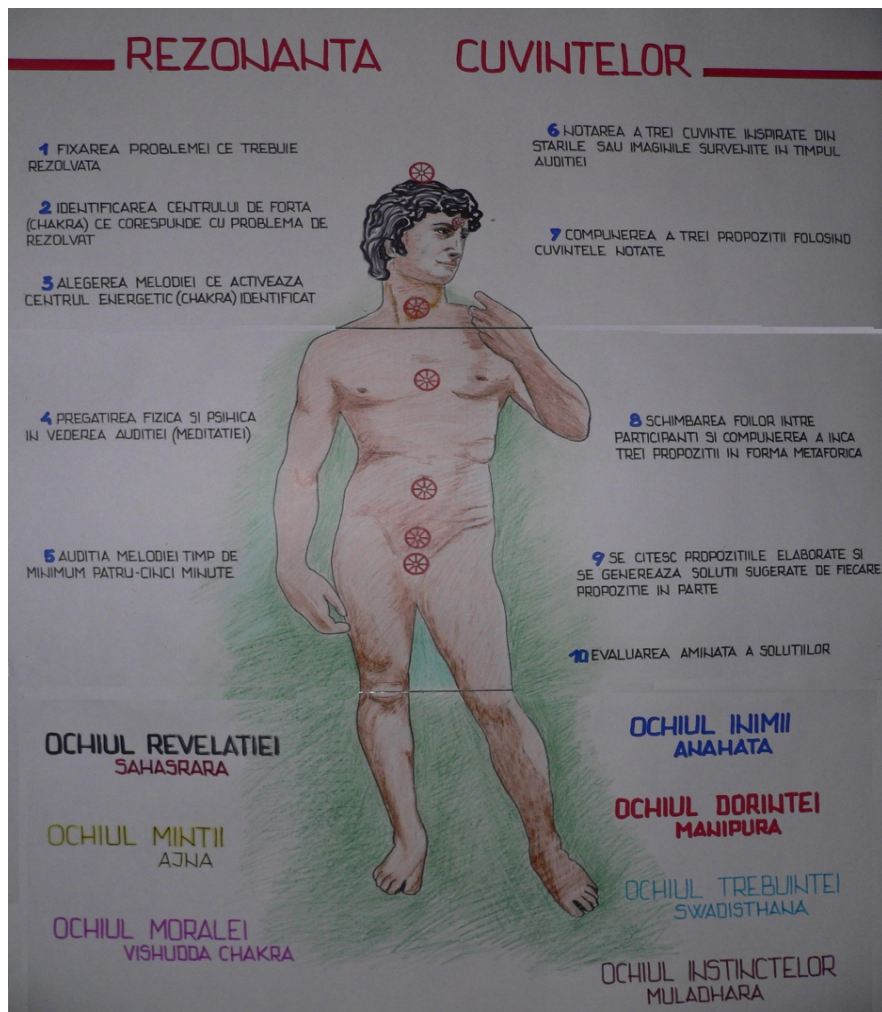
Autorul citat mai sus ca și Mihaly Csikszentmihalyi, apreciază că intrarea pe flux are loc atunci când provocările cât și motivația și talentele noastre se află la grade înalte de intensitate și concordanță, ceea ce are ca efect investirea completă a atenției, concentrare maximă de energie psihică

„întreaga ființă este guvernată de funcționarea completă a corpului și a minții”. Această stare de concentrare și implicare în flux determină momentul „Aha”, „Eureka” când informațiile prelucrate din flux și din întrebările, problemele, provocările noastre devin congruente se topesc în creuzetul inconștientului creator și produc noul, subliniem noi. Conștientizarea existenței fluxului individual al personanței, învățarea tehnicilor și metodelor de creativitate; cunoașterea modalităților prin care putem accesa fluxul și intra în starea de flux și mai ales elaborarea unor tehnici și strategii de accesare și utilizare a fluxului informațional individual al personanței în descoperirea de soluții și oportunități pentru provocările multiple ale unui prezent – viitor extrem, au fost și rămân obiective de cercetări în domeniul personanței pentru noi.

2. Metoda Mirabilis de accesare a fluxului a personanței - Rezonanța cuvintelor

O metodă de intrare pe fluxul personanței elaborată și dezvoltată în școala de creativitate Mirabilis – Discovery de la Iași este metoda rezonanța cuvintelor numită și metoda Adam. Numele de metoda Adam vine de la faptul că etapele și fazele ei apar lângă o imagine ce reprezintă figura unui bărbat pe care sunt localizate principalele vortexuri energetice / cheakre denumite metaforic de noi ochiul: instinctelor (muldahara), trebuinței (swadistana), dorinței (manipura), inimii (anahata), moralei (vishudda), minții (ajna), revelației (sahasrara). Această metodă stimulează accesarea fluxului informațional al personanței prin crearea climatului de activare a

acțiunii sinergice a muzicii, imaginilor și cuvintelor, limbajelor creierului în delimitarea de idei noi, soluții pentru practica creativă, terapeutică.

(fig. 2)

În fundamentarea teoretică a metodei revizuită în timp am structurat concepte și strategii din domeniul creatologiei și inventicii; informații privind rolul vortexurilor de energie psihică denumite cheakre în susținerea complexă a unității psihofizice a individului și în crearea bazei pentru

simțirea și trăirea trecutului, prezentului și viitorului ca unitate existențială; idei și premise psihologice și neurofiziologice privind limbajul muzical și impactul său în comunicarea interumană la nivelul conștientului și inconștientului.

Principalele etape în realizarea tehnicii Adam sunt:

Etapa I. Pregătirea pentru intrarea pe fluxul personanței și activarea fluxului creator.

În această etapă sunt importanți următorii pași:

1. reamintirea prin activitate și exercițiu a principalelor metode și strategii ale creativității (demersul este de la conștient spre inconștient)
2. curățarea prin lumină (tehnici diverse)

Etapa a II-a.

1. prezentarea unei imagini sugestive pentru problema, situația dată.
2. generarea de titluri care să surprindă din cât mai multe perspective și prin cât mai multe strategii creative a problemei prezente în imagine.
3. transformarea titlurilor prin formulare în probleme ce necesită rezolvare creatoare.
4. reformulare prin tehnica De Ce?, dacă este cazul sau „5w și h” etc. .
5. selectarea problemei reformulate pentru generare de soluții prin tehnica Adam de accesare a fluxului personanței.
6. discutarea problemei așa cum a fost înțeleasă și trimiterea la incubație prin îndemnul „scaldă-te în informațiile din trecutul, viitorul și prezentul meu. Intră pe fluxul personanței”.

Etapa a III-a. Accesarea fluxului informațional al personanței.

1. Intrarea pe flux se realizează prin ascultarea timp de 15 – 20 minute a muzicii activatoare a cheakrelor (fragmente pregătite anterior) simultan cu efectuarea tehnicii Mirabilis (relaxare concentrativă prin poezie) al cărei mesaj orientează spre introspecție și pregătirea pentru întâlnirea cu sinele și trăirea pe fluxul personanței.

În primele trei etape demersul este de la conștient spre subconștient și inconștient.

În etapa a IV-a și a V-a se urmărește capturarea și descifrarea informațiilor venite dinspre inconștient spre conștient sub formă de imagini, percepții, gânduri, cuvinte.

Etapa a IV-a – Forțarea conexiunii. Zămislirea ideilor noi

1. După ce muzica s-a terminat, câteva minute fiecare participant scrie măcar trei cuvinte ce i-au apărut în minte și/sau desenează imaginile, sentimentele percepute. Apoi urmează compunerea a trei propoziții folosind cuvintele notate; schimbarea foilor între participanți și compunerea a încă trei propoziții în formă metaforică. În continuare se citesc propozițiile elaborate în diadă și se generează soluții prin tehnica force-fit („forțarea conexiunii”), sugerate de fiecare propoziție în parte sau luate două câte două. În final se elaborează lista soluțiilor delimitate.

Etapa a V-a –Evaluarea amânată a soluțiilor și delimitarea oportunităților

În etapa a V-a grupul se întâlnește și aplică tehnici creative de evaluare a soluțiilor considerate ca fiind oportune de aplicat. Soluțiile reținute conduc

spre elaborarea unor tehnici noi și a normelor după care acestea se pot utiliza în consilierea educațională, a familiei etc.

3. Soluții curative pentru reactivarea comunicării în cuplu

Un exemplu de utilizare a tehnicii Adam. În activitatea de psiholog de familie una din provocările cu care ne-am întâlnit a fost fenomenul de indiferență a partenerilor de cuplu, unul față de altul, după un număr de ani petrecuți împreună. Indiferența cauzează durere, răni psihice, influențează negativ asupra relațiilor interfamiliale. Aceasta a fost situația dată de la care am pornit. S-a oferit grupului următoarea figură.

(fig. 3)

În urma derulării tehnicii în cadrul unui maraton creativ (vezi Caluschi Mariana, 2001) am realizat următorul tabel cu idei, soluții inventive de metode și tehnici utile pentru consiliere familială prin creativitate.*.

Câteva metode au fost deja elaborate prin crearea normelor de utilizare și sunt folosite în procesul dezvoltării personale și în psihoterapie prin creativitate.

PROBLEMA 1: CUM TRANSFORMĂM INDIFERENȚA ÎN IUBIRE

3 CUVINTE	3 PROPOZIȚII SCRISE DE CĂTRE SUBIECT A	3 PROPOZIȚII SCRISE DE CĂTRE COLEG (SUBIECTUL B)	GENERAREA DE SOLUȚII/FORCE- FIT	TEHNICA REZULTATĂ
--------------	--	--	---------------------------------------	----------------------

DIADA NR.1 (SUBIECTUL A)

Clopoțel	Clinchetul zglobiu al clopoțelului dă tonul veseliei	Mă trezesc tot timpul la auzul clopoțelului.	Realizarea unui clopoțel ce atenționează asupra indiferenței	Tehnica clopoțelului: O partitură cu râsul zglobiu al copiilor mici / Tehnica provocării – o declarație de dragoste – te iubesc.
Cântec	Să cântăm conținutul comunicării în doi.	Să cântăm tot timpul împreună ceea ce simțim.	Elaborarea unui joc în care să activăm simultan toate simțurile.	Joc sinergic – a cânta sentimentele, gustul și culoarea lor în cazul fiecărui partener
Copil	Copilul mă strigă!	Copil cuminte și inteligent, deschide-ți aripile!	Zborul din somn, în copilărie.	Tehnica Aripă de Copil – visare colectivă utilizând limbajele iubirii – susținem, încurajăm etc.

DIADA NR.1 (SUBIECTUL B)

Lumina	Cu ajutorul luminii putem deveni mai buni.	Lumina dumnezeirii este benefică pentru cei suferinzi.	Iertarea se obține prin iubire	Tehnica Curățarea prin lumină utilizând rugăciunea ca limbaj al iubirii „raiul este în noi”.
--------	---	--	-----------------------------------	---

Fulgi de zăpadă	Fulgii de zăpadă aduc bucurie mare sufletului.	Viața și suferința sunt ca zborul unor fulgi de zăpadă (apare și dispare).	Zilele babei.	Jocul fulgilor din soare care topesc indiferența. Limbajele iubirii și iertării. Strategia provocării și contrafactualității.
Lavă	Lava fierbinte topește totul în jur.	Durerea este asemenea unui vulcan ce erupe prin lavă.	Ruperea lanțurile indiferenței tăcerii	Tehnica Reapriinderea Vulcanului. Depășirea granițelor indiferenței prin oferirea de daruri și înmulțirea serviciilor făcute partenerului
DIADA NR.2 (SUBIECTUL C)				
Mister	Nu e nici un mister acolo unde nu ești tu.	Misterele se pot dezvălui.	Să cunoaștem limbajele iubirii și iertării folosite în cuplurile longevive	Tehnica misterul cuplurilor longevive. Pluralitatea perspectivelor, contrafactualitatea ca strategii primare ale creativității
Alergare	Studentul aleargă după note.	Alergarea după iubire se oprește când zâmbești.	Să alungăm indiferența zâmbind	Tehnica Pluralitatea Zâmbetelor Interioare exteriorizate în cuplu.
DIADA NR.2 (SUBIECTUL D)				
Calm	Calmul este cea mai bună	Calm este cel împăcat cu	Depășirea agresivității	Tehnica „pilula pentru trezirea

	pilulă.	sine.		din indiferență” – a provoca prin glume, umor.
Alinare	Simt nevoia de alinare sufletească.	Cine vrea o alinare să privească până-n zare.	Deschiderea ca la șah, primul pas	Tehnica deschiderii - primul pas – oferirea unui dar / serviciu

Sacrificiu	Dragostea adevărată te face capabil întotdeauna de sacrificiu.	Sacrificiul este o oportunitate de excepție pentru celălalt.	Tehnica omului generos.	Tehnica îmbogățirii prin sacrificiu – începerea comunicării prin mărirea timpului acordat
Abandon	În fața voinței Creatorului trăiesc starea de abandon.	Cine urcă în balon va scăpa de abandon.	Balonul cu amintiri	Tehnica „balonului de la retrăirea și empatia cu situațiile fericite din trecut la cuvinte de apreciere, iubire și iertare”

Tehnicile delimitate în urma forțării soluțiilor a decodificării mesajelor și realizării congruenței informațiilor din fluxul creator al personanței, au fost supuse demersului de elaborare a normelor de utilizare în consilierea familială prin iubire și iertare, după modelul creativ tridimensional elaborat de noi (M. Caluschi, 2009, p. 809) și denumit cubul creativ curativ.

Bibliografie

Blaga, L., (1969), *Trilogia culturii*, Editura pentru Literatura Universală, București.

Caluschi, Mariana, (2001), *Grupul Creativ de formare. Experimente. Programe. Proiecte*, Editura Cantes, Iași.

Caluschi, Mariana, (2009) *Dezvoltare personală prin creativitate. Un model creativ – curativ*. În vol. *Inventica 2009*, Editura Performantica, Iași.

Mânzat, I., (1999), *Psihologia sinergetică. În căutarea umanului pierdut*, Editura Pro Humanitate, București.

Mânzat, I., Brăzdău, (2003), *Conștiința multidimensională. O perspectivă psiho-sinergetică*, Editura Psyche, București.

Mânzat, I., (2007), *Istoria Psihologiei Universale*, Editura Univers Enciclopedic, București.

Nørretranders, T., (2008), *Omul generos*, Editura Publică, București.

Wenger, W.; Ph. D. Poe, R., (2002), *Factorul Einstein*, Editura Amaltea, București.

* Menționăm că pregătirea și derularea secvențelor muzicale în timpul realizării tehnicii Adam la tema abordată pentru activarea cheakrelor a fost realizată de Asist. univ. Dănuț Murariu de la Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea „Petre Andrei” din Iași, colaborare pentru care îi mulțumim.

Psihologia Vidului sau a Inconștientului Colectiv

Drd. Ionel Mohîrță

Un nou domeniu de cercetare al Psihologiei se profilează la orizont ca necesitate în înțelegerea universului psihic transpersonal, cel al Vidului, deoarece atât anumite experimente și demonstrații matematice ale fizicienilor cât și anumite intuiții și experiențe ale psihologilor de-a lungul timpului se referă la acest spațiu de curând catalogat ca informațional.

Ce înțelegem prin vid fizic, folosind una dintre cele mai simple interpretări? Să ne imaginăm un volum limitat de spațiu din care este îndepărtat aerul. Într-o interpretare tradițională, în acest volum nu mai există nimic, deci, este un vid. Însă, într-o tratare modernă, acesta reprezintă un vid tehnic, întrucât acest volum, într-un sens fizic strict, nu este gol. Să presupunem că noi am reușit să îndepărtăm din acest volum toate particulele elementare și să îl ecranăm în așa fel, încât în el să nu pătrundă particule din exterior. Dar și în acest caz, din punct de vedere al fizicii moderne, nu se poate afirma că volumul în discuție este gol. În acest volum de spațiu, în niște puncte arbitrare, pot apărea așa numitele perechi virtuale de electroni-pozitroni.

Ca obiecte din substanță, aceste perechi electrono-pozitronice nu pot apărea din nimic. Acestea pot fi generate numai de către materie și, dacă noi nu reușim să le fixăm nemijlocit în volumul indicat, din care se nasc acele perechi virtuale, prin urmare, acestea reprezintă o materie specifică ce nu se observă într-o stare obișnuită. Această materie specifică a și primit denumirea de vid fizic.

În afară de apariția perechilor de electroni-pozitroni, vidul fizic se

manifestă încă într-o serie de fenomene observate în mod experimental. Se cunoaște faptul că vidul fizic reprezintă cauza apariției așa numitei deplasări Lamb (Lamb, 1953) într-o structură ultrasubțire a radiației atomului de hidrogen și determină așa numitul efect Casimir. Acest lucru ne interesează pentru că se petrece și în ADN, „cărămida fundamentală” a vieții.

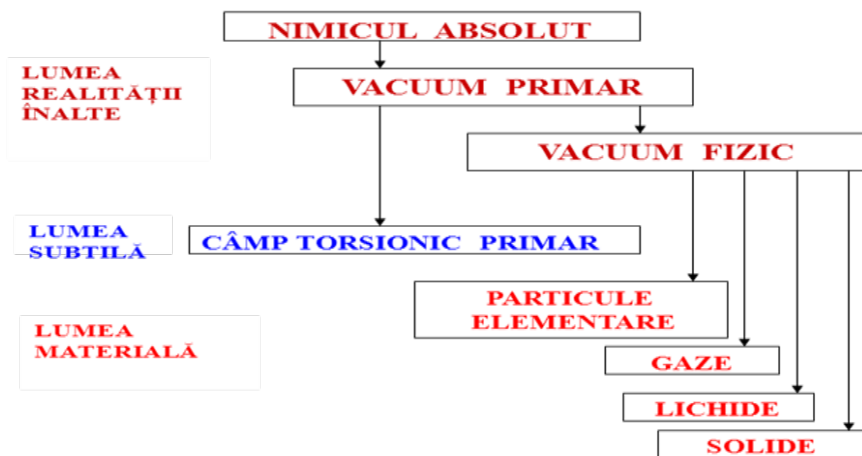
Putem afirma că un spațiu vid nu este niciodată absolut vid? Cu toate că se crede că într-un astfel de spațiu particulele elementare și fotonii absentează total, există totuși așa-zisele fluctuații electromagnetice ale vidului (vacuum fluctuations) cu efecte vizibile. Această concluzie este în absolută concordanță cu teoria câmpului cuantic a interacțiunilor electromagnetice. Prof. Ed.A.Hinds și prof.C.Î.Sukenik (Sukenik, Hinds, et al., 1993) de la celebra Universitate Yale, au reușit să măsoare forța extrem de delicată ce apare când fluctuațiile vidului sunt modificate în apropierea unei foite conductoare (fără influență exterioară de câmp electric). Ca urmare a fluctuațiilor vidului, Ed. Hinds, C.Î.Sukenik și colaboratorii au reușit „miraculoasa” aducere a „nimicului” în lumea aceasta tridimensională.

Ne-am obișnuit să definim vidul în mod negativ, prin eliminare, ca spațiu lipsit de particule reale. Putem da și o definiție pozitivă, atunci când dorim să înțelegem ceea ce numim energia vidului. Acesta este un ocean de particule virtuale. Chiar dacă sunt efemere, acestea interacționează între ele și cu materia din jur, dând vidului o anumită energie potențială. Din momentul în care admitem realitatea vidului cuantic, dispare contradicția dintre a fi și a nu fi obiect material. Materia este „ultima mască” a vidului.

În 1948, fizicianul olandez H.B.G. Casimir (Casimir, 1948) a încercat să imagineze ce ar trebui să se întâmple dacă există cu adevărat o

energie a vidului. Rezultatul, cunoscut sub numele de efectul Casimir, este oarecum surprinzător. Dacă plasăm în vid două plăci conductoare, neîncărcate electric, atunci între ele se va produce o forță de atracție. Pentru o reprezentare intuitivă a efectului Casimir, vom recurge la o analogie mecanică. Este ca și cum am avea două blocuri de lemn, legate între ele printr-o coardă elastică, netensionată, dar bine întinsă. În momentul în care, dintr-un motiv sau altul, coarda vibrează (echivalentul mecanic al fluctuațiilor energiei vidului) între cele două plăci va apărea o forță de legătură. Realitatea acestui fenomen a fost confirmată de măsurătorile fizicianului american S.K.Lamoreaux (Lamoreaux, 2007), cercetător la Universitatea din Washington.

În 1993 fizicianul Genady Șipov elaborează Teoria Vacuumului fizic care ne arată trei aspecte ale realității ca în imaginea de mai jos.

Într-o interpretare standard, vidul fizic reprezintă un spațiu cuantic complex și dinamic, care se manifestă prin fluctuații. La o asemenea

abordare, descrierea științifică a vidului fizic, se bazează, pe teoria lui S.Veinberg, A.Salam și Ș.Gleshaw (Veinberg, Salam, Glashow, 1992). Teoria vidului fizic a lui Șipov este construită pe baze fundamentale riguroase. Această teorie oferă o descriere analitică a vidului fizic pe baza a trei ecuații de vid: ecuația lui A.Einstein, ecuația lui Heizenberg și ecuația lui Yung-Millis, care reprezintă ecuații structurale ale geometriei lui R.Veitzenbok.

Dar, să privim, al doilea nivel. Acestui nivel următor al realității, i-a fost dată denumirea, de către G.Șipov, de *câmp de torsiune primar*, care provine din matricea vacuumului primar. Este, important de subliniat faptul că, toate proprietățile câmpurilor de torsiune au fost deja prognosticate teoretic și confirmate în mod experimental.

Câmpul de torsiune primar este o formă specială de existență a materiei și reprezintă niște turbioane cuantice care nu posedă energie și nici nu transferă energie. Aceste turbioane cuantice, interacționează informațional. În absența energiei de interacțiune a turbionelor cuantice, în câmpul de torsiune primar, viteza de transmitere a perturbației în mediul acestui nivel poate fi egală doar cu infinit. În câmpul de torsiune primar trebuie să fie conținută informația care determină necesitatea de generare a următorului nivel al realității, care, de asemenea, determină procedeul (legile) privind modul în care trebuie să aibă loc această generare și, în același timp, determină proprietățile următorului nivel al realității.

Acest nivel al realității este cunoscut în fizica modernă sub denumirea de *vid fizic*. El este destul de bogat din punct de vedere al numărului de elemente care îl compun și după structura sa. Vidul fizic, ca și câmpul de torsiune primar, conține anumite structuri circulare turbionare,

care, de asemenea, nu transferă energie și în care perturbația se propagă momentan, adică cu o viteză egală cu infinit. Printre proprietățile vidului fizic trebuie să fie conținută informația ce determină mecanismul de naștere din acesta a unor perechi virtuale de particule și antiparticule concrete, nu la întâmplare.

Aceste particule, născute din vidul fizic, formează următorul nivel al ierarhiei realității, care este *plasma*. Proprietățile unui ansamblu de particule, cum ar fi electronul, protonul și neutronul, cât și proprietățile vidului fizic cu care acestea intră în interacțiune, determină apariția unor atomi concreți, și nu la întâmplare, care sunt formați din particulele indicate mai sus. Acești atomi, cât și moleculele formate din aceștia, în diferite stări de fază, compun, următoarele trei niveluri ale realității - *gaze, lichide și corpuri solide*.

În această structură, pe șapte niveluri a realității, *cele patru niveluri inferioare* au fost denumite de către G.Șipov ca *fizică obiectivă*, care reprezintă obiectul de studiu în cadrul direcțiilor standard ale fizicii. *Două niveluri superioare*, au fost denumite de către acesta drept *fizică subiectivă*. O serie de rezultate teoretice și experimentale, arată că, aceste două niveluri, împreună cu nivelul vidului fizic, răspund nu numai pentru multe procese și fenomene fizice, dar, în același timp, joacă un rol primordial în conștiința omului. Este probabil faptul că „Nimicul” Absolut, reprezintă nivelul legat de manifestarea globală a Spiritului ca factor cosmic. Nivelul Spiritului, trebuie să aibă, un început creator și unul volitiv. Este iminentă existența esenței creatoare a Spiritului și aceasta se definește prin aceea că toată structura verticală și proprietățile tuturor nivelurilor orizontale trebuie să fie întâi „formulate” la nivelul „Nimicului” Absolut. Inevitabilitatea esenței

volitive a spiritului nivelului „Nimicului Absolut” se definește prin aceea că trebuie să existe un impuls care ar declanșa mecanismul de creare a nivelurilor amintite ale realității. În concluzie, reiese faptul că, teoria vidului fizic, ca și modelele fizice construite, nu ne dau doar bazele de creare a unei fizici a conștienței, dar ne permit să ne apropiem de reprezentările fizice ale rolului Spiritului.

Ceea ce interesează în acest sens este aflarea legilor fizicii subiective, a lumii subtile și a legăturilor sale cu lumea materială. Lumea subtilă, este reprezentată de câmpurile de torsiune primare.

Este important, de subliniat, faptul că, toate proprietățile câmpurilor de torsiune au fost deja pronosticate teoretic și confirmate în mod experimental.

Vacuumul este un domeniu de energie fizic real. Acest domeniu nu este nici un vacuum și nici un quantum vacuum, ci este un *Plenum* care se extinde prin tot cosmosul sub nivelul cuantelor: este un **PLENUM COSMIC**.

Densitatea de energie a acestui plenum cosmic este covârșitoare aproximativ 10^{93} gr/cm³. Plenumul cosmic este o *plasmă virtuală*, constând din câmpuri de energie fluctuante în apropierea valorii liniei de bază zero. Deoarece energia acestor câmpuri rămâne activă chiar și la temperatura de zero absolut, energia care umple spațiul a fost numită energie de punct zero (zero-point energy, ZPE).

Interacțiunile dintre plenumul cosmic și particulele și sistemele de particule din spațiu-timp ies la iveală în unele dintre cele mai avansate și speculative teorii ale fizicii de avangardă (electrodinamica cuantică). Se pare că multe dintre interacțiunile fundamentale din universul fizic sunt

mediate de către particule încorporate în plenumul cosmic. Chiar și masa particulelor poate apărea din interacțiunea cu plenumul cosmic. Analogia cu heliul superfluid pentru a facilita înțelegerea modului cum este creată informația arată că: într-un mediu superfluid precum heliul superrăcit aproape de 0 absolut, iau naștere structuri minuscule sub forma unor *vârtejuri cuantizate*.

Aceste structuri minuscule se propagă fără fricțiune și poartă informație, ori prin însăși structura lor, ori prin momentul lor magnetic.

Orice particulă care are sarcină creează informație activă fizic, orice perturbație în acest câmp scalar PSI se propagă longitudinal, asta face ca fronturile de undă liniare să superpozeze, să se suprapună și nu să penetreze unul prin altul. Acest lucru creează patternuri de interferență care conservă informație de fază. În cazul hologramei, informația sa este distribuită și este disponibilă în orice punct din domeniul de interferență al fronturilor de undă. În vacuumul superfluid orice perturbație nu întâmpină fricțiune și durează indefinit în timp. Tehnologia holografică a demonstrat faptul că patternurile de interferență de unde, *pot fi dens superpozate*, informația fiind encodată într-un mediu holografic multistrat. Într-o asemenea superpozare holografică *fiecare componentă rămâne conservată și poate fi extrasă individual*. În cazul vacuumului, adică plenumului, această capacitate de stocare este dată de *Câmpul Scalar PSI* care este capabil să encodeze funcția de undă a tuturor sistemelor din univers.

Mintea umană acționând holografic, superpozează dens patternurile de interferență care se transformă în coduri vizuale și auditive, în idei, concepte, reprezentări.

Așa cum s-a văzut vidul este foarte dens și conectează absolut toate obiectele și este sursa realității noastre. Din cercetările fizicienilor olandezi H.B.G. Casimir și Dirk Polder efectuate încă din 1948 la laboratoarele Philips a rezultat că în vidul „foarte gol” imaginat de savanți, a cărui densitate energetică aproape infinită era ignorată, două plăci metalice dispuse la distanță micrometrică una față de cealaltă, fără sarcină electrică pe ele sau fără vreun câmp electromagnetic care să le învâluie, reușeau totuși să afecteze fotonii ce treceau printre ele, exercitând forțe, fie de atracție, fie de repulsie, funcție de modul de dispunere a plăcilor. Aceasta arată că densitatea vidului are efecte mecanice, deci are însemnătate în lumea noastră materială.

Vacuumul se divide respectând relații foarte precise. Aceste relații sunt foarte apropiate de numărul Phi (1,618) sau Seria Fibonacci care se regăsește oriunde în natură.

Rolul jucat de vacuum în dinamica biofotonilor din ADN a fost menționat pentru prima dată de cercetătorul german F.A.Popp. El a descris legătura dintre stabilitatea și proprietățile optice ale ADN-ului și raportul optim al semnalelor constatat în transferul informațiilor de către biofotoni (Popp, 1989). Popp a arătat că emisiile de biofotoni ce pot fi măsurate pot proveni din câmpuri înalt coerente, virtuale, nemăsurabile din țesuturi denumite de el „tărâmurii de informații potențiale”, „rețele ale psihicului” din organism care pot reprezenta stări ale vacuumului.

Marco Bishop (Bishop, 1995) propune următoarea ierarhie a nivelurilor funcțiilor biologice sau a sistemelor de reglare, bazate pe câmpuri, între corpul solid pe de o parte și conștiință pe de altă parte:

	<i>Corp solid</i> (țesuturi)	
	<i>Sisteme de reglare holistice</i> (Sistemul nervos, sistemul hormonal, matricea extracelulară, sistemul imunitar, etc.)	<i>Reglare fiziologico– biochimică</i> (Echilibrul acido–bazic, potențialul redox, bioelectronica, etc.)
Câmpuri electromagne tice	<i>Câmpuri bioenergetice</i>	
Domeniul vacuumului	<i>Câmpuri bioinformaționale „energii subtile”</i>	
	<i>Câmpul unificat, conștiința</i>	

Pe de altă parte Popp a arătat că interacțiunile sistemelor biologice (ca sisteme de o înaltă complexitate) cu vacuumul trebuie să fie diferite față de cele izolate, particule libere pe care modelele fizice sunt bazate.

Argumentul adesea invocat de unii cercetători împotriva biocomunicării prin lumină și anume că în mediu optic dens (opac) aceasta este imposibilă din cauza absorbției, se poate întoarce astfel în opusul său: doar din cauza densității opace, țesuturile pot interacționa cu vacuumul prin compartimentare.

Comentând acest argument, Popp arată că individualitatea sistemelor biologice pot să se bazeze doar pe interacțiunile lor specifice cu vacuumul, și evoluția poate consta în optimizarea acestor interacțiuni.

Descoperirea legăturii dintre biocâmpul uman și vidul fizic de către profesoara L.V. Hau (Vestergaard Hau, 2005), aduce unele informații prețioase în acest sens. În urma cercetărilor experimentale, autoarea arată cum transferul informațiilor din vacuum poate fi posibil prin intermediul unor structuri soliton-vortex, create cu ajutorul tehnicii laser. Astfel,

trecerea din inconștientul colectiv în inconștientul personal a unor informații poate fi o explicație posibilă în descrierea gândirii și imaginației umane.

Vidul poate reprezenta ordinea implicită a lui Bohm sau inconștientul colectiv a lui Jung care poate fi vizualizat în experiențele transpersonale prin superpoziție mentală.

Bibliografie

Bischof M., (1995), *Biophotons - The Light in Our Cells*, German publisher: Zweitausendeins, Frankfurt.

Casimir H.B.G., Proc. K. Ned. Akad., (1948), *On the attraction between two perfectly conducting plates*, Akad. Wet. 60, pp. 793-795.

Lamb W., (1953), *Fine Structure of the Hydrogen Atom*, in „Les Prix Nobel en 1955, Stockholm.” Also reprinted in Science 123, 439-442 (1956) and in translation in Physikalische Blaetter 12, 249-256 (1956).

Lamoreaux S.K., (February 2007), *Casimir forces: Still surprising after 60 years*, Physics Today, p. 40.

Popp F. A., (1989), *Biologie de la Lumiere*, Ed. Pietteur, Liege.

Sukenik C.I., Boshier M. G., Cho D., Sandoghdar V., Hinds E. A., (1993), *Measurement of the Casimir-Polder force*, Phys. Rev. Lett. 70, 560 . The American Physical Society.

Șipov I. G., (1997), *The theory of physical vacuum*, Moscova, M.: Nauka, „Teoriya fizicheskogo vacuuma.”, Moscow, 1993, NT-Center.

Vestergaard Hau L. Slowe C., Ginsberg N. S., Trygve Ristroph, Goodsell A., (May 2005), *Ultraslow Light & Bose-Einstein Condensates: Two-way Control with Coherent Light & Atom Fields*, Optics & Photonics News, 16, p.30-34.

Veinberg S., *Conceptual Foundations of the Unified Theory of Weak and Electromagnetic Interactions*, A.Salam-Gauge Unification of Fundamental Forces, S.Glashow-Towards a Unified Theory – Threads in a Tapestry - From Nobel Lectures, Physics 1971-1980, Editor Stig Lundqvist, World Scientific Publishing Co., Singapore, 1992.

Elemente de educație transpersonală a părinților

Drd. Iulian Negulescu

Procesul de educație a copiilor este extrem de complex îmbrăcând multe forme deosebite menite în a-i pune în dificultate chiar și pe cei mai experimentați educatori, învățători sau profesori. Cu atât mai mult, părinții surprinși în dinamica cotidianului, împărțiți între carieră și familie reușesc cu greu să se dedice corespunzător educației copiilor pe măsura noilor provocări presupuse de noile generații.

Cu fiecare nouă generație, decalajul între nivelul de achiziții în intervale din ce în ce mai scurte de timp al copiilor față de părinții lor este din ce în ce mai accentuat. Părinții se simt astfel „expuși”, nesiguri observând că regulile cu care au fost obișnuiți în procesul educațional al lor ca și copii, nu mai sunt actuale și nu mai generează efectele scontate. Procentul părinților care conștientizează și își permit luxul de a studia și aplica rezultatele ultimelor cercetări din domeniul psihologiei copilului este mic în raport cu numărul părinților care ar avea nevoie să fie puși la curent cu ultimele metode de identificare și stimulare a calităților copiilor lor.

Aici intervine rolul psihologului de familie, specializare relativ nouă pe care Asociația Psihologilor de Familie din România încearcă să o impună în aria serviciilor de tip psihologic. Astfel părinții ar putea avea garanția apelării la un specialist aflat în continuă updatare cu cele mai recente aplicații în domeniul psihologiei copiilor.

Copiii născuți ulterior anului 1995 se diferențiază clar de cei născuți anterior numiți copiii indigo care au constituit o treaptă necesară în evoluția speciei umane ca ansamblu. Cei născuți în ultimii ani sunt suparanumiți

copiii de cristal după tenta multicoloră opalescentă cu efectul de prismă al unui cristal de cuarț a auzii lor, iar la nivel genetic s-au evidențiat mai multe secvențe în ADNul lor, față de ADNul generațiilor anterioare.

Aceștia surprind prin ochii supradimensionați care generează o privire intensă, ireală, surprinzător de matură pentru vârsta lor, fapt ce poate inhiba inițial demersul educațional al unor părinți. Deasemenea își uimesc părinții și educatorii printr-o personalitate cuceritoare care „învăluie”, degajă un magnetism aparte asemănător unei stări hipnotice împiedicându-i pe adulți să îi refuze, să-i contrazică. Sunt capabili să vadă lumina Divină interioară din ceilalți, să surprindă scânteia Divină intrinsecă din oameni, dincolo de stratul de măști cu care se protejează.

Spre deosebire de cei din generațiile anterioare copiii de cristal manifestă o afectivitate extremă îi copleșesc pe părinți cu gesturi de tandrețe, transmit mesaje de iubire, daruri de care toți avem nevoie.

Un motiv de îngrijorare pentru părinți îl constituie faptul că preponderent încep să vorbească la vârste mai înaintate creând iluzia unei întârzieri mintale conform vechilor stadialități. În acest sens s-au făcut erori în diagnosticarea lor, afirmându-se ca ar suferi de autism sau de sindromul Asperger. De fapt ei comunică la un nivel mai subtil, chiar telepatic fapt neobișnuit pentru așteptările și sistemul de reprezentare al majorității părinților. Tot ca formă de comunicare ei exprimă muzical, începând să cânte surprinzător de bine chiar înainte de-a învăța să vorbească articulat.

Asociat telepatiei, copiii de cristal își inventează un limbaj format din semne care pentru ei are semnificații clare și verificabile care necesită un efort susținut din partea părinților în descifrarea sa. Maturitatea aparent nefirească vârstei lor se manifestă printr-un temperament echilibrat susținut

de blândețe și fiind capabili în a dăruia extrem de multă iubire necondiționată celor din jurul lor. Îi iartă surprinzător de ușor pe cei care le greșesc și manifestă o profundă înțelegere față de ei și de nevoile lor. Manifestă o sensibilitate aparte fiind foarte empatici în raport cu cei din mediul lor. În acest fel servesc adulților foarte multe lecții de viață, de conduită ajutându-i indirect să definească noi sensuri existenței lor și problemelor cu care se confruntă. Acest lucru îi derutează pe părinți și îi fac nesiguri, vulnerabili în a-și educa adecvat copiii. În acest sens psihologul de familie are un rol hotărâtor în a-i ajuta pe părinți să înțeleagă și să conștientizeze din timp calitățile deosebite ale copiilor lor, diminuând astfel dezechilibrul între harta educațională din viziunea părinților și realitatea obiectivă a necesităților reale ale copiilor de cristal.

Sensibilitatea crescută a copiilor de cristal poate constitui un dezavantaj pentru ei dacă se află în familii dezarmonioase, în care predomină conflictele și atitudinile violente de orice natură, acestea conducând la perturbarea echilibrului lor emoțional, somatizând în diverse boli care apar, „ca din senin”, cu o etiologie aparent neobișnuită pentru medicina alopată contemporană, care nu ia în calcul cauzele subtile ale bolilor. Persistența unui nivel crescut al agresivității, al unui mediu toxic emoțional, poate conduce în situații extreme chiar la moartea unui copil de cristal care nu poate suporta discrepanța prea mare între armonia sa spirituală și ignoranța părinților săi, servindu-le lecții de viață dramatice. Prin atitudinea nobilă și elevată a copiilor de cristal, deseori ei se manifestă ca niște purificatori autentici ai arborelui genealogic al familiilor lor, punând capăt unor paternuri transgeneraționale necorespunzătoare care s-au perpetuat multe generații.

Sunt favorizați părinții care au preocupări de natură spirituală aceștia reușind să-i înțeleagă mai ușor și să le ofere un feed-back mai adecvat. De fapt, acești părinți reușesc să își acordeze frecvența lor, apropiind-o de cea a copiilor lor, fiind mai empatici și intuind mai ușor nevoile acestora, exprimate la un nivel mai subtil. Frecvența copiilor de cristal tinde să fie mai apropiată de frecvența divină a universului, în misiunea lor sacră de a contribui la renașterea spirituală a întregii umanități. Acest lucru îi face foarte legați de natură, de animale, de orice formă de viață, pe care o protejează, cu un respect firesc pentru legile divine care ne conduc, fapt neobișnuit pentru părinții formați într-o cultură materialistă, ateistă, în care natura trebuia supusă și desfigurată potrivit nevoilor comunității, în loc să fie respectată.

Această frecvență înaltă face ca din ce în ce mai des să se identifice la acești copii capacități tămăduitoare, manifestate foarte natural, firesc, fără o pregătire teoretică riguroasă întinsă pe ani de zile. Manifestă un interes crescut față de pietre și cristale, aplică intuitiv cristaloterapia spre uimirea părinților lor care uneori se pot speria, nefiind familiarizați cu astfel de fenomene.

Părinții uneori sunt contrariați de opțiunea copiilor lor pentru hrana vegetală, în defavoarea celei care conține carne, considerată încă sănătoasă potrivit unui procent crescut al doctorilor nutriționiști. Tind să îi oblige să se hrănească „sănătos”, deși organismul copiilor respinge sistematic hrana animală.

Acești copii au un simț artistic deosebit, manifestă o creativitate ieșită din comun, ex. micuța Picasso, manifestându-se ca mici genii artistice, impunându-se identificarea și cultivarea calităților artistice de la vârste cât

mai mici, chiar dacă unii părinți tind să îi îndrume spre domenii strict tehnice, mai de „viitor” în opinia lor.

Vorbesc deseori cu naturalețe despre îngeri, ghizi spirituali, povestesc în detalii foarte exacte întâmplări din vieți anterioare, surprinzându-i total nepregătiți pe părinții nefamiliarizați cu domeniul transpersonal care consideră prietenii imaginari ai copiilor lor, o boală care trebuie tratată medicamentos de psihiatri. În multe situații relatările din alte existențe s-au confirmat aparent întâmplător și neobișnuit prin date istorice confirmate în documente la care copiii nu puteau avea acces.

Entitățile care apar din ce în ce mai des în poze, cu diferite ocazii, sunt perceptibile de către copiii de cristal fără ajutorul aparatelor, fapt ce explică privirea lor aparent în gol spre un punct fix. Intră în comunicare cu ele și relatează fapte aparent imposibile pentru unii părinți, psihologii moderni, updatați, sfătuindu-i să îi încurajeze pe copii în a cultiva prietenii aparent imaginari, dar foarte reali în poze.

Astfel după folosirea IQ și EQ, acum se folosește PSI Q, care măsoară nivelul atins în manifestarea extrasensibilităților copiilor și gradul de sensibilitate manifestat în comunicarea cu alte planuri existențiale.

Toate aceste calități deosebite ale copiilor de cristal, neexplicate corespunzător și la timpul potrivit, îi pot panica pe părinții care îi pot considera anormali, în loc să observe darurile uriașe care le primesc prin intermediul lor.

În acest sens psihologii de familie, cu o formare corespunzătoare în domeniul transpersonal, pot deveni adevărați mediatori între copiii de cristal și părinții lor, contribuind fundamental la crearea și menținerea unei stări de armonie în familii, condiție fundamentală pentru manifestarea optimă a

potențialului uriaș al lor. Se pot manifesta ca profesori care să îi învețe pe părinți să descopere și să pună în valoare strălucirea maximă a „cristalelor” care le-au fost oferite spre creștere.

Deși au fost identificați astfel de copii în toată lumea, în diverse medii, chiar occidentale, cu pretenții, sunt desconsiderați și ridiculizați, tratați ca anormali.

China este țara pionier care a înțeles fenomenul la justa sa valoare și îi tratează ca pe un bun național de care se mândrește și pe care îl protejează și dezvoltă. Astfel s-au înființat în scurt timp, încă din 1984 școli și centre de instruire speciale, unde fiecare copil identificat cu aceste capacități este integrat și tratat cu grijă și respect. Capacitățile manifestate frecvent de peste o sută de mii de copii din aceste școli sunt: citirea și perceperea culorilor cu urechile, mâinile, axilele, fruntea, podul palmei, picioarele, nasul; mișcarea obiectelor și ruperea crengilor de copaci prin puterea spirituală; privirea cu funcție de raze Rontgen prin corpurile omenești, prin cartoane și pereți; calculul aritmetic mai rapid decât cu un calculator de buzunar; deschiderea lacătelor prin puterea de concentrare; capacitatea de a vedea cuvinte și imagini de pe o hârtie mototolită sau tăiată în bucăți și nu în ultimul rând extragerea unei monede dintr-un recipient închis ermetic. Revistele *Omni* și *Nature* au publicat studii științifice riguroase despre acești copii.

Misiunea acestor copii ai viitorului este de a ajuta la conștientizarea rolului umanității, de a updata întreaga concepție despre viață și sensul acesteia, potrivit vibrației pământului din ce în ce mai înalte. Sunt meniți a trezi scânteia divină, aparent adormită din semenii lor.

Spre o mai bună cunoaștere de Sine, oamenii își pot accepta în sfârșit natura lor divină, asemănarea cu Dumnezeu în cele mai profunde detalii.

Este greu să estimăm până la ce nivel vor evolua copiii viitorului născuți într-un prezent care face eforturi să se adapteze la noile provocări pe care ei le ridică.

Dacă încă mai existăm în acest nou mileniu, potrivit afirmației lui Andre Malroux, acest fapt se datorează cu siguranță existenței acestor copii deosebiți, veniți să își salveze părinții și întreaga umanitate de la un deznodământ sumbru ce până de curând părea inevitabil.

Reglaje psihice prin creativitate

Psiholog MSc. George Niță

Creativitatea este capacitatea
de a pune ordine în haosul naturii.
Erik Hoffer

A recolta și a produce cantitatea valoroasă, originală și surprinzătoare se dovedește o condiție de fiabilitate în toate sferile de activitate umană. Orientul axat pe deconținere și Occidentul preocupat de normalitatea logică au confluența necontradictorie a valorificării potențialului creativ.

Fiecare individ normal posedă premize pentru creativitate. Tipul de personalitate și complexe sunt un factor dominant în actul de creație, deoarece stimularea creativității vine atât din interior, din Sine, cât și din relaționarea cu exteriorul.

Pentru C.G. Jung, Sinele este un centru supraordonat, necunoscut, divin al psihicului pe care trebuie să-l explorăm de-a lungul vieții. Jung a demonstrat că Sinele are o fenomenologie caracteristică, ce se exprimă prin anumite imagini simbolice ce apar în profunzimile timpului și exprimă atât materialitatea, cât și structura conștientă care percepe. Simbolurile de acest tip implică sensul de unire a opuselor, dorința de întregire, de unitate a contrariilor, de renunțare la separare și granițe. Sinele comunică prin vise sau imaginație cu Eul conștient, trimițând mesaje sub formă de simboluri. La origini, Eul este contopit cu Sinele, dar apoi se diferențiază de acesta.

Jung descrie interdependența lor astfel: Sinele oferă perspectiva întregului și este prin urmare principiul suprem, dar este sarcina Eului să

tăgăduiască sau să îndeplinească cerințele acestei supremații. (Dicționar critic al Psihologiei Jungiene, de Andrew Samuels, Bani Shorter, Fred Plaut, pag. 93-94)

Prin „Eu” trebuie înțeles acel factor complex readus al sintonității tuturor conținuturilor conștiinței. Eul instituie în centrul câmpului conștiinței și în măsura în care acesta cuprinde personalitatea empirică, Eul este subiectul tuturor actelor personale ale conștiinței. (C. G. Jung, Opere Complete – Aion, pag. 14)

Deși Sinele este centrul sistemului psihic, singura modalitate prin care poate exista și funcționa în serviciul vieții de relație este Eul. Creația apare ca dezvoltare a legăturii axei Eu – Sine.

În psihologia analitică a lui Carl Gustav Jung, vom găsi împărțită personalitatea umană în 4 diade ce se racordează, generând 8 tipuri de personalități. În relaționare cu mediul, potrivit unei funcționalități bazale, tipurile de personalitate se ordonează perechi pe patru axe:

1. preferința pentru *focalizarea atenției*: **Extravertismul - Introvertismul**
2. preferința pentru *adunarea informației din mediu*: **Senzorialitatea - Intuiția**
3. preferința pentru *luarea deciziilor*: **Gândirea logică - Afectivitatea**
4. preferința pentru *orientarea față de lumea exterioară*: **Judecata – Percepția**

Intuiția îi dezvăluie înțelesuri, realități și posibilități ce se află dincolo de informația transmisă de simțuri. Intuiția cercetează ansamblul și caută să descopere ceea ce este esențial în actul creativ. Dacă se preferă intuiția, se devine expert în descoperirea de noi posibilități și căi de a face lucruri. Tipul intuitiv preferă imaginația și inspirația. De aici se poate

concluziona că această capacitate nu aparține Eu-lui, el având o funcție bine definită de translator între lume și Sine.

Sincronicitatea

Un alt fenomen psihic este sincronicitatea. În elaborarea și studiul conceptului de *sincronicitate*, Jung a fost inițial inspirat de către Albert Einstein, cu care s-a întâlnit de câteva ori la Zurich între anii 1909-1913. În timp ce Einstein lucra la teoria relativității generalizate, Jung a început să analizeze o posibilă relativare a timpului și spațiului din perspectiva psihicului uman. Un alt mare fizician care l-a influențat pe Jung în cercetările sale a fost Wolfgang Pauli, laureat Nobel și promotor al tezei cauzalității nelocale din mecanica cuantică.

În practică se pot distinge trei tipuri esențiale de sincronicitate:

1. coincidența semnificativă dintre starea psihică a observatorului și unul sau mai multe evenimente exterioare care se produc simultan;
2. coincidența semnificativă dintre starea psihică a observatorului și unul sau mai multe evenimente aflate în afara câmpului său de percepție sau distanțate în timp;
3. coincidența semnificativă dintre unul sau mai multe evenimente trăite de o persoană și unul sau mai multe evenimente care se manifestă simultan sau după o perioadă scurtă de timp.

Rolul inconștientului și al arhetipurilor

Interesul lui Jung pentru sincronicitate a fost trezit de problematica substratului psihic care susține acest tip de fenomene. O primă analiză a evidențiat faptul că sincronicitatea reprezintă o punte de legătură între lumea

materială și universul psihic, implicând un inconștient colectiv. Prin însăși definirea sa, inconștientul colectiv transcende continuum-ul spațio-temporal, fiind ca un autentic „câmp de energie psihică” la care sunt conectate toate ființele, în mod spontan, în afara simțurilor, a reprezentărilor și conștiinței.

Conceptul de „complex psihic”, încearcă unele clarificări:

- Este o matrice psihică în care sunt generate, în stare incipientă, toate formele de reprezentări (imagini, idei, emoții);
- este un element coordonator care conferă sens și orientare energiei pulsionale inconștiente;
- ca o autentică „sinapsă psihică”, complexul are rolul de a conecta diferite structuri psihice ordonate după criteriul conținutului de arhetip;
- ca un adevărat „transformator psihic”, el permite modularea energiei psihice pulsionale ca intensitate și ca formă de manifestare.

Se poate pune întrebarea: există și posibilitatea de a genera sincronicități în mod conștient, prin implicare volitivă? În acest caz este vorba despre o sincronicitate provocată. Diferența o constituie implicarea „dirijată” a inconștientului, rolul de catalizator extern jucându-l aici procesele cognitive.

Iată așadar că fenomenul sincronicității nu transcende doar spațiul, ci și timpul. Prin aceasta, el se afirmă ca fenomen al trans-conștiinței, înscriindu-se în dimensiunea transpersonală a ființei umane. Sincronicitatea este o relație de dependență de tip acauzal între lumea interioară, umană și lumea exterioară, naturală.

Un alt tip de energizare interioară îl oferă complexe, acestea având ca rezultat posedarea parțial sau totală a conștiinței.

Un exemplu al complexului de inferioritate îl constituie situația în care Eul își direcționează toată energia pentru a atinge un anumit scop, vrând să arate societății „cine este el”.

Persoanele creatoare sunt pe cât de angajate, pe atât de retrase, găsesc rezolvări la problemele sociale sau tehnice, acolo unde nimeni nu mai întrevede rezolvare, excentrice, nonconformiste și de aceea sunt priviți ca niște ciudați, societatea uneori izolându-i.

Este cunoscut faptul că șamanii prin vechile tehnici șamanice recomandă o pregătire prealabilă în cazul așteptării unui răspuns. Prima dată se cere a face o meditație pentru intrarea într-o stare de pregătire laolaltă cu celelalte simțuri și afecte, Eul află răspunsul transmis de Sinele altei persoane evitând un haos în interiorul structurilor proprii formate pe calea educativă, mai ales dacă răspunsul nu are pentru moment o logică.

Creativitatea

Procesualitatea creativă, descrisă în anii 1920 de G.Wallase, se dovedește izomorfa acceptării transpersonale.

Avem 4 etape ce fac parte din elaborarea fenomenologie creativității:

1. Prima etapă este **prepararea**, aducerea în câmpul conștiinței a problematici întâlnite și când se adună informații, se fac observații, se delimitează scopul sau problema, se schițează o ipoteză sau un proiect general;
2. A doua etapă este **incubația**, este răstimpul încercărilor sterile, când nu se găsește soluția, concretizarea operei e nesatisfăcătoare; incubatia poate dura

foarte mult, sau ani de zile! Se întâmplă atunci când Eul este depășit de problemă și nu găsește rezolvare, problema fiind dusă în inconștient.

3. A treia etapă este **iluminarea**, este momentul fericit când apare soluția, când opera e văzută într-o lumină mirifică. Acest fenomen se produce uneori în mod spectaculos: i se spune *inspirație* dacă artistul trăiește opera în mod intens, conștient de toate componentele și detaliile ei; în știință, se vorbește de *intuiție* adică o cunoaștere sintetică, integrală a demonstrației care elucidează toate aspectele problemei; în această etapă se realizează în ritm rapid obiectele urmărite inițial. Problema este readusă în câmpul conștiinței dar de data aceasta cu rezolvare, urmată de un sentiment de bucurie și chiar beatitudine.

4. A patra etapă este **verificarea**, este necesară după procesul de elaborare, pentru a elimina eventualele erori sau lacune; a îmbunătăți și evalua. Această etapă este pur rațională, ea dezvoltându-se în conștiință.

Putem conchide că disponibilitatea creativă ține de natura umană, alimentată și revărsată de toate funcțiile psihice, începând cu atitudinile și terminând cu concepția de viață. Școala, pepinieră de inteligențe și prototipuri personologice, poate asigura condiții pentru stimularea și dezvoltarea creativității.

Ereditatea este recunoscută ca factor cu multiple deschideri și potențe pentru declanșarea, dezvoltarea și manifestarea creativității. Când se zice „orice operă este manifestarea unui temperament”, se pune accent pe spontaneitatea Sinelui în energizarea conștientului pentru a rezolva probleme, mai ales în științele exacte.

Atenția cercetătorilor s-a concentrat și spre posibilele legături dintre tulburările psihice și creativitate. Scala de psihoticism a fost corelată cu scale ce vizează: neacceptarea normelor sociale, imaturitate, atitudinea anti-autoritate. Interesant este faptul că oamenii înalt creativi de obicei au obținut un scor mare la psihoticism, comparativ cu cei slab creativi. Creativitatea se poate manifesta în toate etapele de vârstă, pe tot parcursul vieții, însă vârsta cea mai productivă în creativitate este între 25-40 ani. (*H. C. Lehman, A. F. Osborn*)

Bruce Lipton în cartea sa „Când mintea și materia se întâlnesc”, a demonstrat cum dincolo de celulă sunt anumite legături energetică numite *stringuri*, ce pot fi influențate de activitatea cerebrală cu ajutorul creierului, fapt ce dovedește că există o legătură causală între partea nevăzută (imperceptibilă) și cea vizibilă, perceptibilă cu ajutorul simțurilor.

Fizica cuantică și nanotehnologia se dovedesc replici instructive pentru înțelegerea psihicului uman.

Bibliografie

Adler A., (1995), *Sensul vieții*, Editura IRI, București.

Anucuta L., Anucuta P., (2005), *Cunoașterea și educarea creativității la elevi*, Editura Excelsior Art, Timișoara.

Goleman D., (2001), *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche, București.

Golu M., (2000), *Fundamentele Psihologiei*, Editura România de mâine, București.

Grof S., (2007), *Dincolo de rațiune*, Editura „Curtea veche”, București.

Jung C.G., (2003), *Opere Complete – Aion*, Editura 3, București.

Jung C.G., (2003), *Opere Complete, vol. 6*, „Tipuri psihologice” –Editura 3, București.

Jung C.G., (2003), *Opere Complete, vol. 1*, „Arhetipuri și inconștientul colectiv”, Editura 3, București.

Jurnalul de Psihologie Transpersonală, Nr.4, București, 2005.

Mânzat I., (2002), *Psihologie transpersonală*, Editura Cantes, Iași.

Mânzat I., (1999), *Psihologia sinergetică*, Ed. Pro Humanitate, București.

Zlate M., (1999), *Psihologia mecanismelor cognitive*, Editura Polirom, Iași.